

Dokument nr. 8:114

(2001-2002)

Forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik om å be Regjeringen legge godkjenningsmyndigheten for bemanningsplaner ved landets sykehjem til Helsedirektoratet, slik at pleietrengende sykehjemsbeboere sikres et faglig forsvarlig nivå på bemanningen, uavhengig av bosted

Til Stortinget

Bakgrunn

Alle eldre i landet skal være trygge for at de får tilstrekkelig pleie og omsorg, dersom de blir pleietrengende. Eldreomsorgen er personellintensiv. Skal omsorgen for de eldre og pleietrengende bli god nok, trengs det nok pleiere som kan gi dem den hjelpen de trenger. En del kommuner har klart å bygge opp eldreomsorgen med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet, i andre kommuner er det stor svikt i tilbudet til de eldre pleietrengende.

Ressurssenteret for omstilling i kommunene har nylig foretatt en kartlegging i 30-40 kommuner, og funnet at årsverk med brukerrettet innsats pr. helse-døgns plass ved sykehjem varierer fra noe over 0,5 pleieårsverk pr. bruker (dvs. 10 beboere pr. pleier), til 1,0 årsverk (dvs. 4,7 beboere pr. pleier). Også andre undersøkelser og rapporter viser meget store variasjoner i bemanningen, uten at ulikhetene kan forklares med ulik pleietyngde eller andre kjennetegn ved beboerne.

Det er altså ulike prioriteringer i hver kommune som er utslagsgivende for hvor mye pleie og omsorg den enkelte pleietrengende mottar. Beboerne på de best bemannede sykehjemmene har dobbelt så mange pleiere tilgjengelig som beboerne på de dårligst bemannede sykehjemmene.

Helsepersonelloven stiller krav til helsepersonell om å yte faglig forsvarlig helsehjelp. Hvis helsepersonellet skal kunne gi forsvarlig pleie og omsorg til de pleietrengende eldre, må sykehjemmene ha en viss pleiebemanning. Skoler og barnehager har grenser for antall barn pr. ansatt. Eldre, pleietrengende sykehjemsbeboere må også sikres en forsvarlig bemanning!

Underbemanning i sykehjemstjenesten har alvorlige følger for beboerne. For de ansatte fører underbemanning til sykemeldinger og utstøting fra arbei-

det, og det forsterker rekrutteringssvikten til pleieyrkene generelt og eldreomsorgen spesielt. I dag står det ca. 3 000 ledige hjelpepleierstillinger i landet.

Sykehjemsbeboerne er gjennomgående sterkt pleie- og omsorgstrengende, og de fleste har et stort og sammensatt sykdomsbilde. Cirka 70 pst. av dem har lidelser relatert til aldersdemens.

Tall fra SSB viser at antall innbyggere over 80 år økte med ca. 20 500 i handlingsplanperioden, og at en forventer en ytterligere økning på 14 500 fra 2002 til 2007. Videre viser tall fra SSB at antall innbyggere over 90 år økte med ca. 3 600 i handlingsplanperioden, og at en forventer en ytterligere økning på 5 000 fram til 2007. Vi står altså fortsatt i en situasjon der det er behov for en utbygging av sykehjemskapasiteten.

Handlingsplanen for eldreomsorg har i hovedsak vært en plan for utbygging av flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger og er dessverre blitt nærmest en boligreform. Tallene ovenfor viser at det fortsatt vil være behov for å bygge nye sykehjemsplasser i mange kommuner i årene framover. Det er imidlertid også helt nødvendig å sette i verk tiltak som sikrer kvaliteten på sykehjemstjenestene.

Sykehjemsbeboernes grunnleggende behov må ivaretas, uavhengig av hvor de bor i landet. Til dette trengs det et visst antall pleiere, uansett om sykehjemmet drives i en bydel, i en liten landkommune eller i et industrisamfunn. Nå, ved handlingsplanens utløp, vil mye av finansieringen av eldreomsorgen komme fra kommunenes frie inntekter. Den kommunale økonomien og de lokale politiske prioriteringene vil i enda større grad avgjøre nivået og kvaliteten i eldreomsorgen.

Helsedirektoratet hadde fram til 1. januar 1980 ansvaret for den faglige godkjenningen av bemanningsplanene ved landets sykehjem. Direktoratet bør nå tillegges denne funksjonen igjen. Dette vil være et

virkemiddel for å sikre en viss kvalitet i sykehjemstilbudet for alle landets sykehjemsbeboere. En slik godkjenningfunksjon vil også kunne gi direktoratet en bedre oversikt over sykehjemstjenestene, og styrke deres veilederkompetanse og -funksjon i forhold til andre spørsmål som kompetanseutvikling, rekruttering, organisering mv.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om å tillegge Helsedirektoratet godkjenningmyndighet for bemanningsplanene ved landets sykehjem, slik at pleietrengende sykehjemsbeboere sikres et faglig forsvarlig nivå på bemanningen, uavhengig av bosted.

23. april 2002